

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji, 8. marca.

Budgetna debata razvila se je kakor kaka gledališna bitka. Veliko je hrupa, čuje se streljanje grom topov, duh smodnika prodira celo mej občinstvo tu in tam prihiti kak ranjenec preko odra, v vrstah prikaže se sedaj ta, sedaj oni poveljnik, čuti je celo šepetalca — vse je dobro uprizorjeno in izid je že naprej gotov. Levica bode podlegla, kar je prav in naravno, zmagala bode desnica oziroma vlada in konec bode dovoljen — četudi se bode morebiti pogrešalo ploskanje in navdušeno odobravanje mnogobrojnih poslušalcev — davkoplačevalcev.

Baš zaradi tega, ker je izid parlamentarne bitke že naprej gotov, ker so govori levičnjakov le skozi okno govorjeni in ker ste najvažnejši govor, ki ima specialno-slovensko važnost, govor dičnega B. Raiča, že objavili, ne bodem danes pojasnjeval podrobnosti budgetne debate, ampak dovoljeno mi bodi, da posežem za nekoliko dni nazaj in priobčim sicer kratek, a za dolensko stran važen govor, ki ga je imel v 27. dan m. m. gosp. poslanec Viljem Pfeifer, ki ne zamudi nobene prilike, da bi se ne oglasil za svojega volilnega okraja gmotne potrebe.

Gosp. V. Pfeifer predložil je v omenjeni dan peticijo občinskih zastopov: Rudolfovo, Št. Peter, Belacerkev in Škocijan, za dovolitev potrebne vsote, da se državna cesta mej Rudolfovim in Šent-Jarnejem preloži in stavi je predlog, da se je ta peticija vsprejela v stenografični zapisnik. V istej seji poprijel je omenjeni poslanec za besedo rekoč: „Visoka zbornica! Leto za letom ponavlja se obžalovanje vredne faktum, da zadevajo deželo Kranjsko hude elementarne nezgode, zlasti pa bije po Dolenjskem uničujoča toča, ki spodkopava blagostanje delavnega prebivalstva in pospešuje obubožanje.

Preteklo poletje usula se je nad večimi rodovitnimi kraji nad občinami Cerklje, Krško in sv. Križ silna teča, debela kakor golobja jajca. Padala je s toliko silo, da je oklestila in olupila drevje; širne plodovite planote in vinske gorice bile so sredi po-

letja podobne tožnemu zimskemu kraju, s točo bile so pokrite, kakor da bi bil ravno zapal sneg.

Pridelki žita, sočivja, ovočja in sena bili so po nekod popolnem uničeni in nekateri vinogradi več let ne bodo rodili.

Po poizvedbah v tej zadevi je več nego 1200 posestnikov teško poškodovanih in večina mej njimi je pomoči potrebnih.

Njegovo c. kr. Veličanstvo blagovolilo je najmilostneje dovoliti 1000 gold. podpore, da se odpore bedi in deželni odbor kranjski dovolil je 1500 gld. podpore. Akoravno je ta pomoč poškodovanemu prebivalstvu olajšala žalostno stanje, vender ni bila tolika, da bi opomogla zadregi mnogobrojnih močno škodovanih kmetovalcev.

Zategadelj obrnili so se tekom tega meseca zastopniki poškodovanih občin potom okrajnih oblastev do visoke deželne vlade kranjske s prošnjo, naj bi slednja predlagala, da država dovoli pomoči, da se bode moglo omisliti semenskega žita in podpirati uboge pojedince, ki si ničesar prislužiti ne mogó.

Pri toplej skrbljivosti, katero deželna vlada kranjska v mnogih enakih slučajih za bedno prebivalstvo kaže, sme se pričakovati, da bode omejeno peticijo — ko bi se to še ne bilo zgodilo — uvažala in da se bode pri cesarski vladi oglasila za primerno podporo iz državnega denarja.

Ker so v dolenskih okrajih, po toči poškodovanih jednake razmere, kakor v onih po elementarnih nezgodah prizadetih krajih na Dolenjem Avstrijskem, Moravskem in v Šleziji, za katere današnji načrt zakona pomoč države zahteva, štel sem si v dolžnost, da govorim na tem mestu o dolenski nesreči pričakujoč, da bosta cesarska vlada in visoka zbornica poslancev pri volji, pomagati tudi po toči škodovanim Dolenjcem.

„Wochenblattovemu“ finančniku.

Moško in oblastno se je razkoračil nad mestnega zastopa finančnim odsekom v poslednji številki Graško-ljubljanskega lističa veliki finančnik nemškutarski. Črno na belem je dokazal, da je dobiček, kateri je napravil sedanji finančni odsek pri prodaji 5%-ne davka proste papirne rente, le zasluga prejšnje nem-

škutarske uprave. In s kako duhovito logiko mož govori! „Zato, ker smo mi ta papir kupili, smo omogočili Vam prodati ga.“ To je velikanska konkluzija, vredna velikega finančnika in državnika, za kakeršnega moramo po vsej pravici smatrati moža, ki s svetlimi žarki velikega svojega duha zalaga semtertja predale ubozege, osirotelega časnikarskega paglavca nemškutarskega. —

A ker gre tu za resno stvar bodimo, kolikor nam to dopušča oseba „Wochenblattovega“ finančnika, resni. Dne 12. novembra in 4. decembra 1880 kupil je finančni odsek bivše nemškutarske večine mestnega zastopa Ljubljanskega, v katerem so imele glavno besedo kapacitete, ki so šle sedaj mej pogrebce „uzorno“ upravljane „kranjske eskomptne družbe“, za 547.320 gld. 6% ogerske zlate rente po povprečnem kurzu 107 gld. 50 kr. Dne 21. in 22. decembra istega leta pa je isti finančni odsek z motivacijo, katera je vsekakor vredna, da se ohrani potomstvu, te papirje zopet prodal. Nanagloma sklicala se je namreč seja finančnega odseka in v njej je isti nemškutarski državnik, ki je pozneje jedenkrat v mestnem zboru povedal silno državniško modrost, da v Evropi ne bode miru, dokler se Turek iz nje ne pobere in da (občudujte ta kavzalni nekus!) zato ne kaže ustanovljati mestne hranilnice Ljubljanske, — stavi nujni predlog, da se ima 6%-na ogerska zlata renta takoj prodati, ker je pričakovati, da Rusija — madjarskega zabavljanja sita — plane čez Tatre in uniči madjarsko državo.

In res, prepričevalni ta razlog pridobil je gospode finančnega odseka, da so prodali 6%-no ogersko zlato rento po povprečnem kursu 110 gl. 50 kr. in potem za tako skupljeni denar kupili 5% avstrijsko marcno rento po kursu 97 gld. 50 kr.

A glejte! kaj se zgodi! Kursi 6%-ne ogerske zlate rente so v kratkem stopili na 120, kurs 5%-ne marčne rente pa je tudi tako hitro padel na 90 in še nižje. Ko bi bili modri nemškutarski finančniki obdržali prvo rento, mogli bi bili v kratkem napraviti pri njej dobička čez 50.000 gld., ker so kupili pa za 800.000 gld. 5%-ne marčne rente, bilo jim je po kursih v istem času čez 60.000 gld. izgube.

In ta izguba pri kursih trajala je do vplanskega leta. Pač ni bilo mogoče odpraviti je niti prejšnjemu

LISTEK.

Pariz v Ameriki.

)Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nomis umbra)

Četrto poglavje.

At home.

Dalje.

Marta, rekla je moja žena, odvezavši si kuhinjski predpasnik ter poravnnavši si svileni oblačilo, katero je imela spodpasano in zadaj pripeto: Marta, ti pojdeš sedaj k g. Greenu. Zadnja kava njegova ni bila dobra. Bila je kava iz Brazilije, a moj mož pije rad le kavo z otoka Mavricija. Dajo ti naj drobne grabaste kave, in jaz sama jo bom prežgala. Na trgu sem videla lepe jagode; vzemi jih nekoliko, da boš z njimi napolnila dve mali torti, katere znaš tako dobro napravljati; lani so mojemu možu in mojim otrokom posebno dišale. Reci cvetličarju Rozmanu, da je nageljev že povsodi razen našega vrta, in da mož moj pričakuje one troje nove, katere mi je obljubil. Ne pozabi tudi lilij, katere sem za Suzano izbrala, in onih krvomočencljev, kateri so za Henrika naročeni. Pri knjigarji mi pa še vzemi

zadnjo pridigo visokočastitega doktorja Bellowsa o stanju naroda; to je delo največje zgovornosti in vročega rodoljubja. Moj mož, ki tako dobro čita, nam je bode zvečer čital; to bode otrokom in meni na največje veselje.

Kako slabotni smo pač; čutil sem, kako me je mikala, pridobljevala in očarovala ta nova godba, ki je z vsakim povdarom ponavljala moje ime in ime mojih otrok. V Parizu na Francoskem moral sem poslušati vso drugačno godbo. Moja žena je imela vse mogoče odličnosti, a nje pretirana skromnost mi je grenila življenje. Storit kot vsak drug (faire comme tout le monde) bilo je gaslo gospe Lefebvri. Bog sam ve, koliko me je stalo, da se nismo ločili od drugih. Da smo kot vsak drug stanovali, imeli smo stanovališče, v katero je sto in deset stopnic peljalo, res v krasnem poslopji, kate-rega vratar me je skoro zaničeval ter za se imel postrežnika in posebnega snažitelja šob. Da smo imeli postrežbo kot vsak drug, držali smo navihane-nega slugo, lažnivega pijanca v krasni obleki, z rumenimi hlačami in rudečim telovnikom; ta me je premnogo stal, mi slabo stregel ter me samo za viral, da nesem po svoji volji oblačil se, jedel in pil. Da ste kot vsak drug bili oblečeni, trebovali

ste žena in hči oblačila zares brezumne draginje, in krinoline, katerih vsaka je kočijo napolnila, tako da sem jaz navadno pri kočijaži sedel. Da smo se v javnosti kazali kot vsak drug, moral sem hlepiti in hlastati po povabilih in laskat se ljudem, katere sem v globočini svojega srca najbolj zaničeval. To ravno je bila navada. Lepa šega je zahtevala, da se je vsak uklanjal pred bogastvom ter se rajše samega v nič pripravil, kot da bi se bil ločil od olikane družbe. Tega sem se moral pred vsem varovati. Nasprotno bilo bi izvirno, posebno, grda napaka, neslanost, katero Francozje Angležem prepuščajo.

Hvala mojej ženi in nje modrim svetom, to težavno nalogo izvrševali smo, kot mislim, dostojno; to so morali nam priznavati ljudje, ki so nas vsak dan o istej uri in pri vsakaterem vremenu videli na sprehod se voziti v Bois de Boulogne. Lehko rečem, da smo v Parizu vedeli svojo čast ohraniti, in da smo vestno živeli najtrudnejše življenje, kot si ga misliti moram; vsak dan dopoldne smo pohodili do dvajset judij in tudi manjkalo nas ni pri nobenej večerni družbi. To vse je bilo prav dobro: a, ali naj priznam? Tu v divji deželi je premagala moja priprosta narava; srečen sem bil, da mi ni bilo treba

niti sedanjemu finančnemu odseku, ker fluktuacije kursov ni inel niti prvi niti poslednji v svojih rokah; paziti pa je bilo, da se drago kupljeni papirji o prvej ugodnej priliki prodajo. In to je izvršil sedanji finančni odsek s tem, da jih je prodal po kursu 99-15 in tako naredil pri njih dobička čez 16 000 gld.

Nemškutarski finančnik je perfiden — ali ne, recimo raje: smešen — dovolj, da pripisuje zaslugo prejšnjemu finančnemu odseku, ko bi vender mogel vedeti, da ni varno hoditi na solnce onemu, ki ima maslen trebuh.

Da, gospoda nemškutarji! žalostno ste jo v tej zadevi zavozili. Pri 6%-nej zlatej renti ogerskej mogli bi bili, da ste imeli mej sabo res tako velikanske finančne genije, kakor kričite, napraviti dobička čez 50.000 gld. in 5%-no marcno rento kupiti po kursu vsaj 90 in tako omogočiti sedanjemu finančnemu odseku, da bi bil napravil pri njenej prodaji najmanje 70.000 gld. dobička. A tega neste storili.

To je pravo zrcalo vaše finančne modrosti. Vse drugo, o čemer fabulujete v jetičnem svojem organu je humbug in perfidija.

Pa še nekaj! Vi ste jemali od posojilnega kapitala velike vsote, da ste mašili luknje, ki so v mestnem budgetu nastajale vsled neprevidnega vašega gospodarstva. Sedanji narodni mestni zastopje pa že precejšnjo vsoto onega denarja, ki ste ga vi porabili, posojilnej zakladi zopet vrnil, poleg tega pa ustanovil poseben fond za fluktuacijo kursov, kateri sedaj iznaša že **21.421 gl. 39 kr.** To je razložek mej vašim in našim gospodarstvom. — Sedaj pa zdravstvujte! In ti, veliki, finančnik „Wochenblattov“: ave! Xp.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 10. marca.

Gospodska zbornica bode te dni se sešla, da se posvetuje o povišanji duhovenske plače. Komisija je že končala svoja posvetovanja in vsprejela predlogo, kakor jo je sklenila zbornica poslancev, s to premembo, da se bode zakon tri leta progresivno uvajal, kakor je zahtevala vlada in predlagal poslanec Klaič.

Mej **ogersko** vlado in vodjami gospodske zbornice vrše se obravnave zaradi reforme gospodske zbornice. Večina magnatov ni zadovoljna z dotičnimi sklepi zbornice poslancev. Pred vsem želi mnogo magnatov, da se pomanjša število imenovanih članov ter da nekaj zborničnih članov voli zbornica sama.

Vnanje države.

V nedeljo imeli so v **Srbiji** bivajoči Makedonci srbske narodnosti velik tabor, katerega se je udeležilo nad 2000 ljudi, mej njimi tudi več družih Srbov. Taboru predsedoval je Makedonec Despot Badjović. Na taboru se je poudarjalo, da je večina makedonskega prebivalstva srbske narodnosti, to kaže njega jezik, običaji, pesni in zgodovinski spomeniki. Sklenilo se je, poprositi srbsko vlado, da bi s primernimi sredstvi varovala srbski element v Starej Srbiji in Makedoniji. V ta namen naj vlada poprosi pomoči pri prijateljskih državah. V Belemgradu naj se ustanovi list, ki bode v srb-

več ničesar slišati o vsakem drugem. Ugajalo mi je, da si je moja žena le z menoj dala opraviti ter ni poznala nič ljubšega od svojega moža, svojih otrok in svojega doma. Čutil sem se kralja v svojem bivališči ter sem bil toli zadovoljen s svojimi podložniki in njih pokorščino, da sem na stopnicah Jenny objel in jo dvakrat poljubil. „For shame master Smith,“ pošepetala mi je vsa zarudela z glasom, ki me je spominjal na oni čas, ko sva bila za dvajset let mlajša.

Peto poglavje.

Brez dote.

Ko se je Zambo naveličal spati in ste moja žena in Marta pogrinjali mizo za zajutrek, začel sem čitati „Paris-Telegraph“, velikansk časopis (ki se kaj ceno prodaja), ki ima za gaslo trapaste besede: The world is governed too much: svet se preveč vlada. Priprosta pisava tega lista se mi ni dopadala. Hvala Bogu! nas bolje odgojujejo: pri nas vsaj bi vlada, varuhinja dobrega ukusa, nam ne dopustila odurne navade, da bi zvali mačka mačka in Rolleta sleparja. Kdo bi n. pr. veroval, da bi se Paris-Telegraph drznil s pridevkom slepar (tat) in morivec ožigosati pošte-

ske in francoskem jeziku se potegoval za srbsko prebivalstvo v teh deželah. Treba je pa, da vsi Srbi podpirajo to stvar, da se bode oziralo na srbska narodna prava, kadar se bode delil balkanski poluotok. Konci se je volil eksekutivni odbor. Voljeni so bili Badjović, Streković, Milojević, Milicević, Kostić in Damjanović, sami nasledniki znanih makedonskih rodbin.

„Standard“ misli, da **Rusija** ne želi vojne z Anglijo. Pri rusko-angleškeji vojni bile bi vse prednosti na strani Angleške. Ruske čete bi bile na stotine milj oddaljene od Rusije, od koder bi morale vse dobivati; angleški vojaki bi pa bili blizu Indije, ki bi jih z vsem preskrbovala. Tudi Bismarcku bi ne bilo po volji, misli omenjeni list, da bi rusko-angleška vojna motila mir. — Iz Peterburga se pa poroča, da Rusija ne dela nikakih vojnih priprav za daljno prodiranje. Ruske čete, ki so na afganskej meji pod poveljstvom polkovnika Koselkova, neso na novo tjekaj poslance, ampak so že v mirnih časih bile blizu meje nastavljene.

Italijanski ministri neso vsi jednih mislij zastran afriških zadev. Vojni minister zahteva, da se energično postopa ob Rudečem morji, sicer on odstopi. Treba je varovati čast Italije. On ni bil zato, da se odpošlje ekspedicija, a ko se je to zgodilo, treba je po njegovih mislih energično nadaljevati. Drugi ministri omahujejo in imajo razne pomisleke zaradi stroškov. Ekspedicija bode precej stala Italijo. Sedaj ko so Angleži se začeli umikati in prenehali vsako vojevanje, se ustajniki vedno v močnejših četah zbirajo okrog Massauaha. Italijanska vojska je tam že v nevarnosti, in morale se jej bodo poslati pomoči, da se bode mogla braniti pred ustajniki. Tudi Kassalo mislijo Italijani zasesti, toda še le jeseni, ko zopet Angleži začno vojevanje. Sedaj bilo bi prodiranje proti Kassali pretežavno.

Predloga o povišanji carine predložila se je že **francoskemu** senatu. V soboto je ta volil komisijo za pretres te predloge. Izvoljeni so bili samo taki senatorji, ki so za povišanje carine. Mnogim senatorjem se zdi povišanje carine, kakor je je sklenila zbornica poslancev, prenizko, a vender se misli, da bode senat pritrdil sklepom zbornice. Proti povišanju carine je neki samo 65 senatorjev.

V **nemškem** državnem zboru te dni začne drugo posvetovanje o subvencioniranej parniškej vožnji. Kako bode izpalo, se ne ve. Narodni liberalci hočejo predlagati, da se vsprejmejo vse tri proge, koje predlaga vlada. Katoliški centrum in svobodnjaki so pa večinoma nasprotni vladni predlogi. Pri tej priliki bode najbrž zopet Bismarck v državnem zboru poprijel besedo.

Včeraj smo poročali o nekem boji mej Albanci in **turškimi** vojaki. Mi smo dvojili, da bi dotična vest bila resnična. Pa mnogim listom se tudi iz Carigrada poroča o tem boji, tedaj mora že biti nekaj resnice. Boji mej Albanci in Turki so pa že več let navadni. V teh krajih gospoduje Turčija le bolj po imenu, kakor v resnici.

Misija grofa Herberta Bismarcka imela je v Londonu popolen vspeh. Vsa nespornost meje **angleško** vlado in Nemčijo so poravnana. Grof se je baje jako priljubil angleškim vladnim krogom. Zatega delj se sedaj govori, da bode prej ali slej zamenil sedanjega nemškega poslanika v Londonu grofa Münsterera.

Francozi imajo srečo na **francosko-kitajskem** bojišču. Ekspedicija, ki je bila odposlana na pomoč posadki v Tuyen-Kvangu, katero so hudo stiskali Kitajci, imela je popolen vspeh. Pobijala je Kitajce in vzela po dvanajst dni vse njihove utrbe pred Tuyen-Kvangom. Kitajci so se hudo ustavljali in imajo velike izgube. General Négrier razrušil je več trdnjav na meji in v magacinih nakupičene municije. Razstrelil je „kitajska vrata“.

nega milijonarja, ki je vsled nedvomno odpušljive pomote severni vojski prodal šestdeset tisoč črevljev, katerih podplati so bili iz debelega sklejenega papirja ter so pod milim nebom le slabo branili mokroti! Kdo se bi spuščal v opravila in kupčije v deželi, ki velike spekulacije tako malo čisla!

Na tak obžalovanja vredni način je bil pisan ves časopis. Nič ni ušlo graji tega nesramnega zakonnega pisarja, tega zaniknega časnarskega mažača. Ta ali oni zakon je bil oduren, ker je prikrajševal svobodno gibanje in delovanje državljanov; ta ali oni uradnik je bil pravi Jeffries ali pravi Laubardemont, ker je v nedolžno zadržgo spustil sleparja, ki se je pravici zaupal; ta ali oni župan je bil pravi Verres ali pa pravi tepec, ker je blagosrčnim delničarjem izročil samoprodajo, ki je bila kot vsaka samoprodaja, vsakemu na največjo korist. Potem si pa naj človek nakopava skrb, da bi vladal ljudi, da ga bodo potem vsak dan tako zasramovali.

Nesrečni pisar (pamphlétaire), vzkliknil sem, ko bi ti imel čast živeti mej najljubeznivišim in najbolj razsvetljenim ljudstvom cele zemlje, vedel bi že od rojstva, da grajati zakone, sodnike ali uradnike, je najhujša razžalitev človeške družbe! Prva verska resnica izobraženega naroda je nezmotljivost

Dopisi.

Z Dunaja 8. marca. [Izv. dop.] (Dva krasna slovanska koncerta.) Zadnji četrtek dalo je „Slovansko pevsko društvo“ kakor vsako leto osovrej svoj postni koncert v „cvetličnih dvoranah“. Program odlikoval se je tudi ta pot s krasnimi slovanskimi zbori, imenito s Kuhačevim „Kolom“ in z Bendljevo „Hojo do Taborov“. Najbolje mej vsemi pa sta poslušalstvo razveselili naši slovanski pesni, Vilharjeva „Pod oknom“ in „Po jezeru“. Pel ja je mešani zbor, blizu 60 grl močan, a mej temi so lepšo in miššo polovico delale gospe in gospice Slovanke. Poleg zborovega petja je bil še solo društvenega prvega tenorista g. Mlčocha, bila je igra na klavir virtuozinje gospice Goldmannove in na vijolino g. Stecherja od opere. Poslušalstvo, v katerem se je odlikovalo tudi nekoliko českich državnih poslancev z dr. Riegerjem na čelu, bilo je sicer jako številno in zadovoljno z užitki slovanskega večera.

Še veliko lepši, ker nepričakovano lep pa je sinoč bil koncert „Zvonimirov“. Dično to društvo hrvatskih dijakov je v svojem patrijotskem vzletu oslaviti hotelo prevažen dogodek v zgodovini književnosti hrvatske, njen prepored pred petdesetimi leti. In danes ima hrvatska mladina v svojem srci ponos, da je spolnila domorodno svojo dolžnost sijajno, v veselo zadovoljstvo vseh navzočnih! Sinočnji „Zvonimirov“ koncert bila je jedna izmej najboljših dijaških slavnostij, kar jih je bilo in jih še bode v tem mestu. Kar se tiče občinstva, bilo ga je toliko elegantnega v koncertni dvorani „katoliške resurse“, da je bila uprav velika gnječja. Poleg tega so se na pr. mnogi slovanski državni poslanci dali opravičiti, da ne mogó na slavnost, ker so v večernem zborovanji. Vender pa so bili zastopani po našem g. Raiči in g. Nabergoji ter po načelniku mesta Splita g. Rendiči. Tudi hrvatski biskupi so bili obljubili priti, če jim bode ta čas še postanka tukajšnjega zastran konferencije. Prišel je torej samo biskup mil. g. Kalogjera iz Splita s tajnikom svojim. Sivolasi vladika ostal je do konca mej nami, ves oduševljen in srečen! Drugih civilnih in vojaških dostojanstvenikov naj ne naštevam, omenjam pa zato posebnost, navzočnost prošta Dunajske votivne cerkve, prečastnega dra. Marschalla in pa trojice Severnih Amerikancev. Mladina slovanska ni prišla, nego privrela je na to bratsko slavnost, zlasti pa je „Slovenije“ bilo toliko, da je bila, kakor govori oficijalno poročilo — „sklepčna“. Vse neprilike velike te gnječje pa so se pozabile v divnem programu, ki se je na odru vršil. Slavnosti pomen, dogodek hrvatskega književnega preporeda razložil je jasno in z lepo besedo g. Jakov Pliverić, posegši v staro, Dubrovniško dobo slovstva hrvatskega in potem opisujoč poetični čas ilirstva, goreče delo Ilircev, zlasti dra. Ljudevita Gaja in Stanka Vraza. Ves burno pohvaljeni govor bil je znanostno proučen, a zavoljo tega nič manj vznosit. Hrvatje pa so se ta večer tudi ponašali s specijalitetjo, ki je ne zmoremo drugi Slovani. Bila je to deveterica črnokodrastih dijakov hrvatskih z rudečim pokrivalcem na glavi, — „družtveni tamburaški sbor“. Dve točki bi bil moral

njegove gosposke. Preklet naj bode iznajditelj časopisa, in pred vsem začetnik svobodnega in cenega časopisa! Časopis ali tiskovina je kot plin lepa luč, ki ob enem vam pokvari oči in vas zastrupi.

Zakaj še ni zajutreka! vprašal sem osorno svojo ženo, da bi pretrgal ono neveselo razmišljanje. Kje sta otroka? Zakaj ne prideta doli?

Z doma sta, prijatelj dragi, a kmalu se zopet vrneta. Henrik ima ta večer prvi svoj govor v akademiji za mladeniška predavanja; hotel se je prepričati o zvočnosti sobane, predno bode pred zbranim ljudstvom govoril.

In o katerem predmetu bode ta večer govoril naš šestnajstletni Ciceron.

Tu je njegov sestavek, odvrnila mi je Jenny, ter mi z maternim ponosom izročila papir, poln podčrtanih besed, pomišljajev in klicajev.

Naslov, pisan z debelimi črkami, glasil se je O zboljšanju žensk kot odgojiteljic človeškega rodu ter se mi je zdel bolj častiljiv nego jasen.

Bes te plentej! vzkliknil sem; svet bode vsled gole kreposti še poginil! Če smo mi v šestnajstem letu mislili na kaj, bilo gotovo ni to, na kar misli moj gospod sin, na moral... (Dalje prih.)

„udarati“ po programu, a v vsakem nastopu je tako elektrizoval občinstvo s tamburičnimi glasovi, da je „još i još“ nastopati ter „udarati“ moral. To je bilo nekaj nenavadnega, prekrasnega za naša čula! In vsacemu se je lepo videlo, da se hrvatska inteligenca tolikanj zavzima za ta svoj preprosti, narodni, a milozvučni instrument. Sploh nam je sinočnja slavnost obetala lepo bodočnost za hrvatsko umeteljno in krasno stvar. Pri programu so sodelovali tudi štirje konservatoristi, nadobudni za gledališče Zagrebško. Navzočen Slovenec si ni upal delati primere mej Hrvatstvom in Slovenstvom v tem oziru, milo bi se mu bilo moralo storiti! Lepota in petje gospice Körberove, Čehinje, pa je popolnilo krasni program, tako, da je bil dovršen na vse strani. Manjkalo mu pa tudi ni zaslužene hvale

Skromni ta dopis mi narašča pod peresom. Zakaj tudi ne? Od srca se nam je veseliti takih krasnih bratskih vspehov! Pozabiti tudi ne smemo, da je ilirska ideja razprostirala se tudi na slovensko zemljo, da nam je rodila — nič se ne hudujemo zavoljo tega — „uskoka, narobe-Katona“ kakor poje Prešeren. Petdesetletnica budi nam tudi spomine domače. Mladina slovenska je dokazala to sinoč. V ime tega je bila sinoč pobratimija s „carskimi Zvonimirci“. Prvi je bil Slovenec, — to drugače ne bi smelo biti, — ki je pri komersu pozdravljaval slavni spomin preporeda. Neumestno bi bilo, da ga je pozdravil s frazo. G. M. se nobenemu ni hotel laskati z iluzijami, jasno je povedal, kakšno zedinjenje naj doseže sedanji rod tostran in onostran Sotle; rekel je, da bi bila smrtna rana za Slovence, ako smo bili vzprejeli v književnost štokavščino, ako sedaj na jeden mah primemo za pismeni jezik hrvatski; poudarjal je, da moramo i Slovenci i Hrvati obvarovati vsak svoj narod potujčenja s tem, da ga razsvetlimo s književnostjo, katero on razumeje; ta je sedaj prvo, drugo prepustajmo dobri bodočnosti! Burno so bile odobravane le-te misli, brez ugovora tudi s hrvatske strani. Oglasil pa se je z elegantno polemiko proti slovenskemu govorniku Rus gosp. D. izboren govornik, a tudi izboren fantast. „Facit“ je bil, da mu je policijski komisar odtegnil besedo. A tudi g. M-u se replika ni dovolila. Kakor pa sem dejal, zanimivi ta „intermezzo“ je bil povsem eleganten, polemika se je vršila mej starima, iskrenima pobratimoma. In ker je duh prijateljske slovanske vzajemnosti vladal brez najmanjše žale misli in besede, bila je slavnost sinočnja do zadnjega trenutka prekrasen izraz veselja in ljubezni. Govorov, napitnic, zdravic v raznih jezicah (tudi v angleškem bila je jedna) ne bi naštetih mogel, — saj je parkrat izpregovoril celo policijski komisar! Za petje so pri komersu iz večine skrbeli Slovenci. In tako je bilo ta večer marsikaj, kar je sklenilo ožjo zvezo mej „Slovenijo“ in „Zvonimiro“, upajmo, da ne samo za danes ali jutri. Hrvatje pa si lepšega vspeha neso mogli želeti, kakor ga imajo s sinočnjo slavnostjo! V radost tudi nam.

Z Kuga 8 marca. [Izv. dop.] Sporočilo se je že Vašemu cenjenemu listu, da je 22. febr. t. l. preminola na tukajšnji graščini Melanija grofica Auersperg. Vredno se mi zdi dostaviti, da je bila blaga pokojnica radi svojega krotkega in v resnici pobožnega značaja ter radi svoje darežljivosti, katere lastnosti dičijo v obilni meri tudi njeno uzorno mater, pri naših župljanih zelo priljubljena in spoštovana. To spričeval je tudi velikanski pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica in domača požarna bramba v praznični opravi; zadnja položila je tudi krasen venec na rakev svoje ranjke dobrotnice. Blag jej spomin!

Spregovoriti mi je nekaj besed o Ižanski požarni brambi. Iz daljine opazujočemu se mi dozdeva da to društvo nekako hira. Kje nam je iskati uzrokov? Po mojem skromnem mnenju je nesloga oni črv, ki razjeda vse naše socialno življenje. Sicer rad verjamem, da je tudi drugodi pri vsakem podjetji, bodi še tako koristno, dokaj protivnikov. Da bi pa kje bilo toliko nezaupnosti, nevošljivosti, obrekovanja, podpihanja in hujskanja, kakor pri nas, tega si pač ne morem misliti. Bodi mi dovoljeno, da to stran nekoliko osvetlim! Če te je božanstvo obdarilo z duševnimi zmožnostimi ali s premoženjem, precej se ti bode po robu stavil malovredni pritlikovec in zbadal v javnih prostorih; in če sam ne more doseči zaželjenega smotra, nahujška proti tebi — saj za kapljico smrdljivega „juruša“ se da vse izvesti — surove ponočnjake. In tako se lahko prepeti, da se za teboj, v lepi noči mirno korakajočim

proti domu, usuje kamenje kakor toča. In taki hujskači, ki so podobni nožu, ki na dve plati reže, hočejo biti možaki, veljavni možaki? Sramota!

A preveč sem zašel v stran. Še jedenkrat ponavljam, da je treba pred vsem odpraviti neslogo, izvirajočo iz gole zavisti. Kakor hitro se k nam povrne mir in bomo jeli složno delovati, povzdignila se bode tudi naša požarna bramba ter dobila čim dalje več privržencev in podpornikov, razvijati se bode jelo naše društveno življenje, in morde pridemo tem potom naposled vendar le do toliko zaželjenega in potrebnega — „bralnega društva“.

Prepričan sem, da bode potem izginila tudi ona surovost iz naše župe, ki je pritisnena kakor črni pečat na naše Ižance. V to pomozi Bog!

Domače stvari.

— (Notico) o premeščenju in imenovanju g. Turkuša popolniti nam je tako, da je omenjeni gospod kot profesor iz Ljubna na veliko realko v Gradec stalno premeščen in da je tudi imenovan učiteljem francoskega in angleškega jezika na tehniškeje visokeje šoli v Gradcu.

— (Zaradi ponarejanja pooblastil) ob priliki deželnozbornih volitev bode proti Sorschak-oma iz Črešnjevca pri Sl. Bistrici obravnava v sredo 11. t. m. pri okrožni sodnji v Celji.

— (Nova hrvatska opera.) 7. t. m. predstavljala se je v Zagrebu prvokrat opera „Zlatka“, katero je uglasbil mojster Ivan pl. Zajc. Besede A. Karambašičeve. Uspeh bil je jako dober.

— (Včerajšnji mesečni somenj) bil je izredno dobro obiskan. Ne le, da je bilo veliko domačih in tujih kupcev, tudi živine se je obilo postavilo na sejmišče, namreč čez 1500 glav in sicer: 580 konj, 585 volov, 302 kravi in 42 telet. Ta pot prignalo se je toliko konj, kakor dosedaj še nikoli, odkar imamo novo tržno pristojbino. Kupčija bila je prav živahna, tuji kupci pokupili so veliko konj in volov. — Odkar je konjsko sejmišče lepo urejeno in nasajeno s kostanji, so pritožbe o previsoki tržni pristojbini skoro več ne slišijo, treba je sedaj, da dá magistrat tudi sejmišče za govejo živino urediti, posuti z drobnim peskom in zasaditi z drevjem, ker potem bodo pritožbe o previsoki pristojbini sploh utihnile.

— (Iz Kranja) se nam poroča, da se v kratkem napravi nov most čez Kokro mej Klancem in Kranjem in da so dotični posestniki, katerim bode ta most dobro hodil, zahvaljujejo vsem, ki so k temu pripomogli, posebno pa deželnemu odboru kranjskemu.

— (Most čez Kolpo) pri Karlovcu otvoril se je preteklo nedeljo jako svečano in izročil javnemu prometu. Poskušnja z obteženjem obnesla se je jako povoljno. 14 z opeko natvorjenih voz (172.550 kilogramov) zapeljalo je hkratu na most in stalo na njem 45 minut. Železna konstrukcija udala se je pod to pezo le za 11 milimetrov.

— (Izpred porotnega sodišča.) Pretekli teden stal je pred porotniki bivši posestnik Janez Kokolj iz Radomeli, oče 10 otrokom, katerih najstarejši ima še le 14 let. Zatožen je bil ponarejanja kovanega denarja. Dvakrat bil je že zaradi gozdne tatvine kaznovan in prebil je večmesečno kazen na Žabjaku. Dne 20. septembra prišel je pozno v noč v Idrijo v g. Serjuna kavarno, kjer je pil črno kavo in nekoliko čašic, da je račun iznašal okolu 30 kr. Pokliče markerja, da bi plačal, stika po žepih, izvleče tudi nekaj šestic in krajcarjev, naposled pa izbere najbolj umazani goldinar, da bi ž njim plačal. Markerju se je to obnašanje sumno zdelo, pokaže torej goldinar gospodarju gosp. Serjunu, kateri takoj spozna, da je ponarejen. Pokliče žandarje, kateri zatoženca zapro. Drugi dan se je sodnijski preiskala zatoženčeva hiša in našli so razne priprave za ponarejanje denarja, kakor: svinec ulit v podobi desetice in dvajsetk, posode z raztopljenim svincom, kolofonij, pile itd. Zatoženec taji, da bi bil denar ponarejal in pripoveduje, da je nekega dne k njemu prišel neki Brenčič, ko on ravno ni bil doma in da je prišedši domov, tega Brenčiča dobil v svojej kovačnici, kjer je nekaj koval. Brenčič da je bil samo jeden dan pri njem, potem pa ušel. A ko so zatožencu mej preiskavo predstavili Brenčiča, s katerim sta bila na Žabjaku vkupe zaprta, rekel je zatoženec, da ta ni isti. Sploh pa, da je bil Brenčič takrat od oglja tako zamazan, da ga ni bilo moč spoznati. Ponarejeni goldinar da je dobil od neznanega moža na cesti v Idrijo. Barantala sta za jekleno verižico a dasi ni

bilo nič s kupom, mu je neznanec naposled zmenjal petak, ter dal ponarejeni goldinar. C. kr. glavni denarni urad na Dunaji izjavil je, da je ponarejeni goldinar od cinka, kositra, bakra in antimona, črke ob robu pa so izpiljene z isto pilo, ki so jo pri zatoženci našli. Porotniki so vprašanje, je li zatoženec zakrivil hudodelstvo ponarejanja denarja, zanikali z 10 proti 2 glasoma, potrdili pa vprašanje glede soudeležbe. Sodišče obsodilo je Janeza Kokola na 10 mesecev ječe.

— (Izpred porotnega sodišča.) Preteklo soboto stal je pred porotniki cigan Alojzij Mayer zaradi umora, poskušenege umora in lažnjive prijave. Zatoženca, ki je pravi tip ogerskega cigana, iskala je sodnja dolgo in po raznih krajih in novinah. Naposled zasačili so ga blizu Varaždina in izročili deželni sodnji z Ljubljani. Obravnava bila je jako zanimiva, pravi roman iz burnega življenja ciganskega. Ker pa je bil o Alojziji Mayerji in njegovih zločinih že parkrat govor v našem listu, hočemo le na kratko zabeležiti vrsto njegovih zločinov. V 28. dan junija 1879. ustrelil je zatoženec skozi okno Jagodičeve hiše cigana Antona Raka v levo stran. Rak je drugi dan umrl. Mayer pa ubežal na Koroško potem pa na Tirolsko, kjer se je nad tri leta klatil. L. 1883. vrnil se je na Kranjsko in bil v 10. dan novembra na Homci v družbi z drugimi cigani. Ciganka Reza Huber očitala je Mayerju, da je njega moža Raka ubil in da ga bode ovadila žandarjem, na kar jej Mayer založi dve zalušnici, da se jej je kri iz ust in nosa ulila. Njeni ljubimec cigan Fr. Breščak hoteč potegniti se za svojo Rezo, zapreti zatožencu, da ga bode izdal žandarjem, ker je Raka ustrelil. Mayer potegne samokres iz žepa in ustrelil Breščaka v čelo, češ: „Na, tu imaš žandarje“. Mayer je potem ubežal, Breščak pa je po trimesečni bolezni na začudenje zdravnikov okreval. Rana se mu je zacelila, a kroglja ostala je v njej. Razen teh zlodejstev je Mayer zatožen, da je v 30. dan marca 1882 l. v Gorenjih Orlah pokral za 54 gld. ženske obleke, da se javil kot Engelbert Herzelberger in tako dobil izkaznico. Porotniki so vprašanje o umoru zanikali s 7 proti 5 glasom, jednoglasno pa priznali hudodelstvo uboja in poskušenege umora. Vprašanja zaradi hudodelstva tatvine zanikali so, potrdili pa vprašanje o lažnjivem prijavljenju. Sodišče obsodilo je Mayerja na osem let teške ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 10. marca. Železnični odsek posvetoval se je o novih predlogih pododsekovih glede pogodbe s severno železnico ter vsprejel kot mejo dobičku sto goldinarjev. Trgovinski minister izjavil je, da bode, ko bi severna železnica teh novih predlogov ne vsprejela, pravočasno nove predloge stavil. V avstrijskem in ogerskem parlamentu predloži se danes carinska novela, katerej je vodilno načelo: varstvo avstro-ogerskega poljedelstva pred škodami, katere bi je utegnile zadeti vsled povišanja carine v Francoskej in v Nemčiji. Zvišanje industrijalne carine tiče se izključno proizvodov, katerih se veliko iz Nemčije in Francoske uvažja. Glede carinskih tarifov za žito, sočivje, moko, mlinske izdelke in kruh pooblašča se vlada, da sme iste toliko zvišati, kakor so v Nemčiji določeni.

Razne vesti.

* (Knez Aleksander Karadjordjević) stanujoč v Temešvaru je te dni nevarno zbolel in so vsled tega brzojavno pozvali njegove sinove k smrtni postelji. Princ Peter Karadjordjević, zet Nikolaja kneza Črnogorskega, pripeljal se je iz Cetinja, princ Jurij z Dunaja in tretji sin princ Aleksander dojde iz Pariza v Temešvar.

* (Ubežni loterist) v Kirchdorfu na Gorenje-Avstrijskem Jurij Kelléer objavil se je sam sodnji. Izneveril je državi in svoji soprogi 1100 gld.

* (Eksplozija dinamita.) Iz Požuna se 7. t. m. brzojavlja: V Lafrankoni-jevih kamnolomih navstala je danes pri razstrelbi neke velike skale prezgodaj eksplozija dinamita. Dva delavca sta mrtva in dva lahko ranjena. Ponesrečence prenesli so v deželno bolnico.

* (Morilec treh vojakov.) Iz Benetk se 5. t. m. brzojavlja: Pri vojaškem sudu je bil vojak Constanzo, ki je nedavno v Padovi ustrelil tri vojake, obsojen na smrt. Obsojenca bodo najpreje degradovali, potem pa ustrelili.

* (Kuga.) V Ojaphu, 60 milj od Hamadana navstala je, kakor se 2. t. m. brzojavlja iz Teherana, kuga ter dosedaj že pobrala 90 ljudij. Go-

